

György Attila

LUCIUS CAIUS TARQUINIUS PORSENNA
EMLÉKIRATAI

- *Laúxie Káe Tárkun Porszéna* -¹

És most visszatérek szép népemhez, városaimhoz. Magamhoz. Emlékezem, és végigjárom, amire emlékezni érdemes. Lássam még egyszer szent városaimat. Amennyire erőm van. Tarquinia, Veiji, Vetulonia, Cerveteri, Populonia, Clusium, Volterra, Felsina, Capua, Alalia, Segesta, Volsinia. És a titkos város, és a titkos tó. A Pó deltája. Embereim. Még egyszer megáldom őket, látogatóként.

Először a titok. A hely, ahol annak idején megpihentünk. A dombok alatt, szőlők tövén. Villámok vártak rám. Fehér lovon érkeztem, ahogyan az illik. Körülöttem leszakadt az ég, villámok üdvözöltek, villámok hazájába érkeztem. Felismertek.

Tudtak rólam, noha nem tudták érkezésem. Kupa borral, baráti öleléssel várt a helyi lukumó, és megpihentem a mandulafás szőlősök mellett. Hosszan. Mintha az Istenek, nemlétező isteneink nem akartak volna tovább engedni. Megnéztem ismét az asszonygerincű dombjaim, a szőlőket, ringó csipőjű gyönyörű asszonyainkat. És bort ittunk, sokat. Mert kell a bódulat néha. Napokig tartott, és éreztem: változik a világ, de két istenöltő után is otthon vagyok benne. Visszavártak.

Három nap és három éjszaka tartott a bódulat, ahogyan annak lennie kell. Aztán ismét lóra. És délre, városaim felé. Minden mérfölddel nagyobb lett a szívem, és éreztem: a föld, amelyet régen elhagytam, kivirágzik lépteim nyomán, és én kinyílok, befogadom, megtaláltam és megtermékenyítem ezt a földet.

Nem kellett. Termékeny volt önmagától is. Az olajfák, a szőlők, a mandulák. Csak a mosolyra vártak. Gyík kúszott fel lábamra, kutya, macska jött elém simogatásra várva. És egy madár. Fogadtak.

Elfogadtam én is a kupa bort, és derűsen néztem termékeny dombjaimat. Mi történhet? Minden rendben. Ha jól vagyok, minden jól van.

Ha jól vagyok, minden jól van.

1 Részlet az azonos című regényből.

Aztán egy elfeledett város. Egy tenger nevét viseli, noha mélyen benn, a szárazföldön. De ez csak természetes. Déli, régi vidékeink szépsége jött elém, bort hozott. És mosolygott. Ahogyan illik. Megáldottam mosolyommal, és minden bizonynal viselős maradt. Mert erre vágyott.

Aztán továbbmentem, és megnéztem régi, elfeledett városomat. Városaim egyikét. Nem érintett meg. Sárga, unalmas kövek. Igen, az ott Erklé temploma. Igen, az ott a fürdő volt. És a lupanara, a bordélyház. A pincesor. A korsók készítői. Alapkövek maradtak utánuk, semmi más.

Egy pillanatra leültem volna egy tölgy alá, de nem. Tovább mentem.. Fölvettem egy kavicsot a földről. Adria, sosem voltál nagy.

Könnyű szívvel mentem tovább. Oda mentem, ahol sosem voltam. Birtokomra, Marzabottónak hívják újabban. Láttam magam a falakon, nevettem rajta. Láttam a sírokat, az akropoliszt. Ezen már nem nevettem. Embereim nyugodtak alatta, „apáink arcán jártunk”.

Láttam szép városaimat. Láttam a szép embereket, a szép asszonyokat. Ugyanazok. Az idő megáll. Az asszonyaink tényleg azok. *Aksziün*: így neveztük: úrnő. Ma is azok. Ott fekszenek szarkofágainkon, öleljük őket. Mert ők voltak a megtartó erő. És kétezeröttszáz év után szembenéz velem Volterrában hajdani szeretőm. Hol van már cimborám, Solti, aki kifaragta márványból e fejet, és megcsalt vele? Valahol keresi hajdani önmagát.

Az én városaim ma is szépek. Romokban hevernek, méltósággal, ahogyan egy macska elnyúlik. Szent állatunk volt. És ezek a városok ott hevernek, csak arra várnak, egyszer hazajön a király. A lukumó.

Benne volt az elmúlás szomorúsága. Két istenöltő óta elvesztünk. És akadt ember, aki szembe jött, vállamra tette bal kezét, és azt mondta: az Istenek hoztak haza. Ilyenkor leül az ember, a lukumó, és könnyes szemmel nézi, ahogyan a vörös agyagot festi feketével a mester.

Kerámiát vásároltam tőle. Mi mást tehettem volna? Ez volt a legnagyobb árunk annak idején. Ma is. Aplu szaladt az egyik tányéron, a másikon griff, amit ismét csak mi értünk, és egy kantharosz. Borvegyítő edény, amit ma, kései utódok kantárosnak hívunk, ennek legalább értelme van. Mert kantárhoz hasonlatos a füle.

De ezek csak tárgyak. Ez maradt utánunk.

Ez maradt utánunk?

Nem. Maradt az örök szomorúság is. Hogy valahol eltévedtünk, ismeretlen világban élünk tovább, ismeretlenekként. A visszatérők. És nézzük, ahogyan hajdani örök szállásaink, amiket az örökkévalóságra szántunk, legénylakássá váltak.

Nincs bennem bánat. Ha ezt kaptuk, ezt érdemeltük. *Jön majd egy jobb kor, mert jönnie kell.* És a balsors is hiába tép régen, jön majd víg esztendő.

Mi legalább jól éltünk. És jól haltunk meg.

És tovább. Cerveteri, a szent hely. Szinte féltem tőle. Ott feküdtek őseim, mielőtt a sírablók el nem vitték őket. Erre nincs bocsánat.

Ott vannak a kőből készült jurtaink. Díszesebben temetkeztünk, mint ahogyan éltünk.

Végigjártam sírjaimat. Sírok? Dehogyan. Az örökkévalóságra készültek, és azok is maradnak. Bezárt körök, megőriznek minket. Van olyan, amelybe egy mai stadion belefér. Hajdanán talán az is volt: amfiteátrum, mielőtt elnyugodtunk volna benne.

Az egyik sírban, talán barátomé volt, mindenre nem emlékezhetem: egy madárka ült. Csukott szemmel, a szarkofág szélén. Pihegett. Megnéztem. Nem nézett vissza. Meghalni jött, és a legjobb helyre: egy lukumó sírjába. Megérintettem, és kezemhez dőlt. Hagytam meghalni: nem az én feladatom ez, noha kezembe véve meggyógyíthattam volna. De ez az ő sorsa volt, és tudni kell hagyni a sorsot. Sajnáltam, könnyemmel illettem a földet: de ez a madárka ott halt meg. A legjobb helyen.

Utána, pohár bor mellett ültem sírjaimnál. Macska ugrott ülembe, dorombolva. Otthon volt, és érezte, én is otthon vagyok, hazaérkeztem. Szórakozottan simogattam, éreztem lüktető testét, a nyugalmat és a bizalmat. Otthon vagyok.

Nagy, fehér kutya bújt tenyerem alá. Lábamon gyík futott át. Már könnyem sem volt, néztem sírjaim, és soha nem voltam otthonabban. Barátom bort töltött. Ittunk, és szép volt minden.

A kutya meg a macska lefeküdt egymás mellé.

Fizettem, és elindultam. Mégsem maradhattam őseimmel, maradt még megáldandó, látnivaló.

És találkoztam szép embereimmel és szép asszonyaimmal. Ideje volt. Több mint kétezer év után tértem haza. Nem volt bennük harag, nyugodtan, néha mosolyogva néztek vissza rám. Carrarai márványba voltak faragva, és így vártak, hogy újra láthassam őket. Azok a mandulavágású szemek... a függőleges vonal a homlokon... a telt ajkak. Az én népem.

És Sylvia mosolygott rám, diszkréten, ahogyan az istenöltők előtt. Rejtélyesen, kíváncsan, és csak mi tudjuk, miért mosolygott. Oka volt rá. Mi szerettük az életet, olyannyira, hogy a halálra készültünk, mert az többet tart. Az a mosoly az isteneknek szánt mosoly volt. Több mint ezer év után megfestette valaki: nem lett ennyire szép.

És visszanézett rám néhány szigorú emberem. Akik még tartották a népem akkor is, mikor már nem voltam. Erős, határozott tekintet, de a szomorúság már énekelt róluk. Árnyékuk már latin árnyék volt.

És ott feküdt barátom feleségével. Csodájukra jár az új világ, és senki nem érti, miért ez a boldogság a szarkofágon? Én tudom. Elmentem mellettük, megsimogattam barátom vállát, és felesége vörös márványba faragott fenekére paskoltam.

Sylvia rejtelmesen mosolygott.



Királyi pár (tus, 34x24 cm)